

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 17. oktoober 2023
(OR. en)

13917/23

INST 383
POLGEN 142
AG 115

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	17. oktoober 2023
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 638 final
Teema:	KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE Euroopa Komisjoni 2024. aasta tööprogramm Aeg täita antud lubadused ja valmistuda homseks!

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2023) 638 final.

Lisatud: COM(2023) 638 final

Strasbourg, 17.10.2023
COM(2023) 638 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

Euroopa Komisjoni 2024. aasta tööprogramm

Aeg täita antud lubadused ja valmistuda homseks!

1. Aeg täita antud lubadused ja valmistuda homseks!

*„Üheskoos näitasime, et **julge pealehakkamisega saavad Euroopa asjad tehtud**. Töö ei ole aga kaugeltki veel läbi – mingem siit üheskoos edasi. **Käes on aeg täita antud lubadused ja valmistuda homseks!**“ Euroopa Komisjoni president Ursula von der Leyen, kõne olukorrast Euroopa Liidus, 13. september 2023.*

Järgmise aasta juunis saavad eurooplased osaleda maailmajao **suurimatel valimistel**. Rohkem kui 400 miljoni inimese seas, kellel on õigus Euroopa Parlamendi uut koosseisu valida, on palju noori, kes **kasutavad oma demokraatlikke õigusi** esimest korda, kusjuures viies liikmesriigis saavad valimistel osaleda ka 16- ja 17-aastased.

Nendel valimistel, mis leiavad aset **Euroopa ajaloo olulises murdepunktis**, määratakse ära Euroopa suund järgmiseks viieks aastaks ja kaugemalegi.

Euroopa Liidu ees seisavad **pöördelise tähtsusega valikud ja väljakutsed**. Piisab kui nimetada kliima- ja elurikkusekriisi, digipööret ja tehisintellekti, Venemaa jõhkrat sissetungi Ukrainasse koos sellest tuleneva energiahindade ja elukalliduse kriisiga, rändeküsimusi ja Euroopa majanduskasvu ja konkurentsivõime tagamist.

Oma ametiaja alguses seadis komisjoni praegune koosseis **ulatuslikud sihid ELi muutmiseks tugevamaks ja vastupanuvõimelisemaks**. Lubasime astuda julgeid samme, et saada esimeseks kliimaneutraalseks maailmajaoks ja kaitsta samas Euroopa looduskeskkonda, olla teenäitajaks inimkeskse ja uuendusliku digiülemineku käigus, hoogustada majandust koos sotsiaalse õigluse, kaasatuse ja heaolu tagamisega, tugevdada vastutustundlikul viisil ELi üleilmset juhtpositsiooni, kaitsta kodanikke ja oma väärtusi ning toetada ja tugevdada demokraatiat.

2019. aastaga võrreldes on maailm aga väga palju muutunud. Euroopa Liidul on tulnud **pista rinda enneolematute probleemidega ja kohaneda uute olukordadega**, kuid oleme suutnud jääda ühtseks ega ole loobunud oma kõrgetest sihtidest.

EL on kiirendanud rohe- ja digipööret, loonud pöördelise tähtsusega taasterahastu „NextGenerationEU“, tugevdanud ELi positsiooni ülemaailmse liidrina ja edendanud oma ühiskonna alusväärtusi, nagu demokraatiat ja õigusriiklust. **ELi majandusjulgeoleku strateegiaga** püütakse kasutada ära majanduslikust avatusest tulenevaid võimalusi, minimeerides samal ajal suurenenud geopoliitilistest pingetest ja kiirenenud tehnoloogilistest muutustest tulenevaid riske.

Järelejäänud ametiaja jooksul püüab komisjoni praegune koosseis viia läbi oma ülejäänud peamised seadusandlikud ettepanekud, et **ELi poliitikast tulenevad hüved jõuaksid täiel määral kodanike ja ettevõtjateni**. Eelseisvatel kuudel toetab komisjon seega Euroopa Parlamendi ja nõukogu püüdlusi jõuda menetluses olevate seadusandlike ettepanekute suhtes kokkuleppele.

Arvestades, et suurem osa komisjoni praeguseks ametiajaks ette nähtud õigusraamistikust on juba paigas, kavatsebki komisjon pöörata peatähelepanu juba menetletavatele õigusaktidele, mistõttu sisaldab käesolev tööprogramm **vaid piiratud arvul uusi algatusi**, millega täita antud lubadusi või reageerida ilmnenud probleemidele.

Vaatamata ületamist nõudnud takistustele on **ELi majandus jätkuvalt vastupanuvõimeline**. Samuti on tehtud jõupingutusi tugevdada ELi energiajulgeolekut ja tööturu vastupanuvõimet ning vähendada tarnepiiranguid.

Endiselt jääb komisjoni töö teljeks **Euroopa roheline kokkulepe**, mille najal on EL saanud kliimamuutuste ja bioloogilise mitmekesisuse vähenemise vastu võitlemisel üleilmselt juhtivaks jõuks, ning Euroopa majanduskasvu edendamine. Kuigi peamine tähelepanu läheb olemasolevate raamistike **elluviimisele**, teeb komisjon veel sellel aastal ettepaneku loomade vedamisaegse kaitse, mikroplastireostuse ärahoidmise, metsaseire parandamise ja liikuvuse paketi kohta. Samuti jätkatakse **digikümnendi** raames jõupingutusi inimkeskse, kestliku ja jõukama digituleviku poole.

Jätkuvalt on suur tähtsus **taasterahastul „NextGenerationEU“**, millega tagatakse turvaline, taskukohane ja puhas energiavarustus, Euroopa tööstuse konkurentsivõime, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus ning üleminek kliimanetraalsele ja loodushoidlikule ringmajandusele. Koosõlas Euroopa poolaasta riigipõhiste soovitustega aitab komisjon kõigil liikmesriikidel **kiirendada oma taaste- ja vastupidavuskava** ja selles sisalduva REPowerEU peatüki rakendamist. Järgmise aasta alguses on kavas teha taaste- ja vastupidavusrahastrahastu rakendamise vahendamine.

Edendamaks töökohtade loomist ja investeringuid Euroopas jätkab komisjon tegutsemist selle nimel, et kiirendada taastuvenergia kasutuselevõttu, hoides samal ajal energiahinnad kontrolli all, tagada peamiste strateegiliste kaupade, nagu kriitilise tähtsusega toorainete ja saastevaba vesiniku tarned ning vähendada halduskoormust, eelkõige seoses ELi pikaajalise konkurentsivõime suurendamise strateegia kohase aruandlusega.

Samal ajal tuleb viia lõpule **eesseisvateks ülesanneteks sobiliku majandusjuhtimise raamistiku loomine**. Selleks tuleb jõuda kokkuleppele majandusjuhtimise reformimist, võla jätkusuutlikkust ning reformide ja investeringute abil kestliku ja kaasava majanduskasvu edendamist käsitlevate komisjoni ettepanekute suhtes.

Komisjon kutsub koos eesistujariigi Belgiaga kokku **sotsiaalpartnerite tippkohtumise Val Duchesse'is**, et arutada ELi tööturgude, töötajate ja ettevõtjate ees seisvaid probleeme, sealhulgas neid, mis on seotud oskuste nappuse ja tööjõupuudusega ning tehisintellektiga.

Viimaste aastate kestel ületatud raskused on toonud esile liidu tugevad küljed ja võimed. Kuid ELi eelarve võib hoolimata selles sisalduvatest paindlikkusemehhanismidest ja ulatuslikust ümberplaneerimisest jõuda sellega seoses otsakorradele. Selle vältimiseks esitas komisjon **ettepaneku tugevdada ELi pikaajalist eelarvet** nii, et sellest oleks võimalik rahuldada kõige pakilisemaid vajadusi. Ettepanekuga nähakse ette ELi kulutuste suurenemine seoses järgmisega: Ukraina toetamise tugevdamine, rändealase tegevuse rahastamine, liidu suutlikkuse parandamine reageerida suurenenud majanduslikule ja geopoliitilisele ebastabiilsusele, humanitaarkriisidele ja loodusõnnetustele ning suuremad investeringud strateegilisse tehnoloogiasse, et parandada pikaajalist konkurentsivõimet.

Koosõlas ELi 2021.–2027. aasta pikaajalise eelarve üle peetavate läbirääkimistega esitas komisjon ka kohandatud **ettepaneku uute omavahendite kohta**, et aidata rahastada taasterahastu „NextGenerationEU“ laenude tagasimaksmist.

EL tegevuse struktuurseks aluseks rändeprobleemide lahendamisel jääb endiselt **uus rände- ja varjupaigalepe**. Selle vastuvõtmine on peamine prioriteet ning juba järgmisel aastal tuleb alustada tööd, et valmistuda selle kiireks rakendamiseks.

Ukraina rahvas jätkab hoogsalt südi vastupanu Venemaa sissetungivägedele ning samamoodi jätkub **ELi solidaarsus Ukrainaga**. Seni on liit ja selle liikmesriigid eraldanud Euroopa tiimi raames kokku **82 miljardit eurot toetust**, mille hulgas on humanitaarabi, sõjaline varustus ja väljaõpe, tsiviilotstarbelised materiaalsed kaubad, sealhulgas generaatorid, koolibussid ja meditsiinitarbed, abivajajate evakueerimine, linnade kvaliteetne, kestlik ja kaasav ülesehitamine, abi lastele ja kahjustatud koolide remontimiseks ning majanduslik toetus. Seda toetust antakse koostöös rahvusvaheliste partneritega **Ukraina toetuseks loodud asutustevahelise abi koordineerimise platvormi** raames, mis käivitati G7 juhtide otsusel 2023. aasta jaanuaris. Platvormi sekretariaat, mis hõlbustab tihedat koordineerimist rahvusvaheliste rahastajate ja finantsorganisatsioonide vahel ning tagab toetuse sidususe, läbipaistvuse ja vastutustundlikkuse, tegutseb Euroopa Komisjonis.

ELi-Ukraina solidaarsuskoridorid on aidanud Ukrainal eksportida üle **57 miljoni tonni põllumajandustooteid ja peaaegu 45 miljonit tonni mittepõllumajanduslikke tooteid ning importida kaupu, mida riik vajab**. Komisjon ei säästa ühise koordineerimisplatvormi rakendamisel jõupingutusi, et tagada Ukraina põllumajandustoodete õigeaegne ja stabiilne tarnimine ülemaailmsetele turgudele.

Komisjon mõistab hukka Venemaa otsuse lõpetada **Musta mere teraviljaalgatus** ning toetab jätkuvalt kõiki jõupingutusi, millega parandada Musta mere laevateede ohutust ja julgeolekut. Nõukogu võttis vastu komisjoni tehtud ettepaneku pikendada Venemaa Ukraina-vastase agressiooni eest põgenevate inimeste **ajutist kaitset** kuni 3. märtsini 2025. Koos algatustega CARE ja FAST-CARE annab see kindluse ja võimaldab toetust enam kui neljale miljonile inimesele, kes kõikjal ELis kaitset saavad.

Samuti võttis EL 2022. aasta jooksul rekordiliselt kiiresti vastu mitu **erakorralist algatust**, millega leevendada energiakriisi mõju tööstusele ja kodumajapidamistele.

Et rõhutada ELi valmisolekut toetada Ukrainat nii kaua kui vaja, loob EL **rahastu, millega toetatakse Ukrainat aastatel 2024–2027 kuni 50 miljardi euroga**. Selle rahaga kaetakse Ukraina esmased vajadused, toetatakse riigi taastumist ja aidatakse sel ELi liikmesuse poole liikumisel ennast moderniseerida.

EL on astunud koos oma rahvusvaheliste partneritega samme tagamaks, et Venemaa poolt Ukrainas toime pandud sõjakuritegudele järgneb karistus ja Venemaa hüvitab Ukrainale tekitatud kahju. Haagis on alustanud tegevust **Ukraina-vastase agressioonikuriteo eest vastutusele võtmise rahvusvaheline keskus**, millel on keskne osa Ukrainas toime pandud kohutavate tegude uurimisel ja tulevaste kohtuprotsesside jaoks kohtuasjade koostamisel. Süüdlaste vastutusele võtmiseks ei jäeta ühtegi pingutust tegemata. Samuti jätkub töö selle nimel, et oleks võimalik kasutada arestitud Venemaa varadest saadud tulu Ukraina ülesehitamiseks.

Et edendada pikaajalist rahu ja stabiilsust Euroopas, peab **liit taaskord valmistuma laienemiseks**. Selleks otsustavaks sammuks valmistumisel teeb EL oma partneritega tihedat koostööd, sealhulgas hakkab komisjon avaldama nende läbirääkijariikide kohta, kes suudavad edasi liikuda kavandatust kiiremini, õigusriigi olukorda käsitlevaid aruandeid.

Ka EL peab tegema ettevalmistusi. Komisjon esitab **teatise laienemiseelsete reformide ja poliitika läbivaatamise kohta**, et näha, kuidas suurem liit mõjutaks eri poliitikasuundi ja Euroopa institutsioonide toimimist.

EL jätkab **koostööd riikide ja piirkondadega** kogu maailmas, eelkõige Aafrikas, et leida lahendusi üleilmsetele probleemidele ning tugevdada mitmepoolset valitsemist ja reeglitel põhinevat rahvusvahelist koostööd.

Kõigis oma meetmetes pühendub komisjon jätkuvalt **kestliku arengu tegevuskavale aastani 2030** ning selle kestliku arengu eesmärgid jäävad komisjoni poliitika¹ ja parema õigusloome tegevuskava oluliseks osaks².

2. Parem õigusloome, ELi õigusaktide rakendamine ja nende täitmise tagamine

2.1. Parem õigusloome, halduskoorma vähendamine ja aruandlusnõuete ratsionaliseerimine

Halduskoormuse vähendamine on väga oluline just **Euroopa ettevõtete konkurentsivõime säilitamise** seisukohast. Seepärast seati komisjoni pikaajalise konkurentsivõime teatises³ eesmärk **vähendada aruandlusnõuete seotud koormust 25 %**, kahjustamata seejuures poliitikaeesmärke. Sel viisil ratsionaliseeritakse ja ühtlustatakse nõudeid, millel on ettevõtjatele, sealhulgas VKEdele ja mikroettevõtjatele, ja haldusasutustele ebaproportsionaalne mõju ning tagatakse, et need täidavad oma kavandatud eesmärgi.

Selleks on komisjon reforminud liidu tolliseadustikku ja võtnud vastu muud vajalikud õigusaktid, millega loodi ühtne ELi liides ja hõlbustati andmete taaskasutamist. Need meetmed annavad kokku ligikaudu **2 miljardi euro suuruse kulude kokkuhoiu**. Lisaks toob Euroopa statistikamääruse kavandatud läbivaatamine, uuringute arvu vähendamine ning automatiseeritud ja lihtsustatud protsesside suurem osakaal kaasa hinnanguliselt **450 miljoni euro suuruse kokkuhoiu**, sealhulgas VKEde jaoks. Käesoleva tööprogrammiga esitab komisjon **täiendavaid ratsionaliseerimisetepanekuid**,⁴ millega vähendatakse halduskoormust, kuid ei kahjustata sealjuures sotsiaalseid, ohutus-, tarbijakaitse-, keskkonna- ja majandusstandardeid. Eelkõige **ühtlustatakse nendega piiratud kasutusega aruandlusnõudeid**, näiteks konsolideeritakse kattuvaid kohustusi, vähendatakse asjaomaste ettevõtjate ringi ja kasutatakse rohkem digikanaleid.

Et anda sidusrühmadele aega uute nõuetega kohanemiseks, lükatakse edasi **Euroopa kestlikkusaruandluse sektoripõhiste standardite** vastuvõtmise tähtaega. Komisjon **kohandab raamatupidamisdirektiivi künniseid**, et võimaldada rakendada vähendatud aruandlusnõudeid eeldatavasti rohkem kui miljoni ettevõtte suhtes, ning vaatab läbi **võrdlusaluste määruse**, laiendades vabastust ka väiksemate võrdlusaluste halduritele, kes

---

¹ Kestliku arengu tegevuskava 2030 rakendamise ELi [vabatahtlik läbivaatamine](#).

² Kestliku arengu eesmärgid ja põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ on integreeritud parema õigusloome vahenditesse ja komisjoni poliitikakujundusse, nii et kõik seadusandlikud ettepanekud peaksid aitama kaasa kestliku arengu tegevuskava 2030 elluviimisele.

³ COM(2023) 168.

⁴ Üksikasjalik ülevaade algatustest, mis on tehtud alates 16. märtsist 2023 ja mida täiendatakse käesoleva tööprogrammiga või mida on kavas edaspidi täiendada, on esitatud II lisas.

moodustavad kõigist halduritest 90 %, tagades samal ajal tarbijate ja investorite kaitse kõrgel tasemel. Komisjon teeb ka ettepaneku hõlbustada andmete jagamist finantssektori üle järelevalvet teostavate asutuste vahel ja vältida topeltaruandlust. Komisjon edendab **lähetatud töötajate deklaratsioonide** ühtse elektroonilise vormi õigeaegset kokkuleppimist ja laialdast rakendamist. Lisaks mitmekeelse portaali kättesaadavaks tegemisele soovib komisjon võimaldada ettevõtjatel esitada lähetusdeklaratsioone digitaalselt oma emakeeles kõigile liikmesriikidele, kes otsustavad seda vahendit kasutada.

Taksonoomiaaruandlust käsitlevas teises teatises, millest juhinduda taksonoomiaga seotud teabe avalikustamisel, täpsustatakse, et ettevõtjad ei pea hindama tegevust, mis ei ole nende äri seisukohast oluline, aga samuti ei pea tegevust hindama siis, kui neil puuduvad tõendid ja andmed ELi taksonoomia tehnilistele sõelumiskriteeriumidele vastavuse kohta. Mõne vaidluste kohtuvälise lahendamise juhtumitega seotud avalikustamiskohustuse kaotamine ja veebipõhise vaidluste lahendamise platvormi asendamine jätab ettevõtjatele alles ligikaudu **630 miljonit eurot** aastas.

Ettepanekud hõlmavad ka kalandustoodete turustusstandardeid, taimetervist, transporti, põllumajandust ja kosmosetaristu seiret. Komisjon töötab koos **kaasseadusandjatega selle nimel, et säilitada aruandlusnõuete lihtsus**, pöörates samas tähelepanu sellele, et mitte seada ohtu asjaomaste õigusaktide otstarvet ega eesmärke. Näiteks **äriühingute kestlikkusalase hoolsuskohustuse direktiivi ettepaneku puhul** toetab komisjon muu hulgas kontsernide suhtes kohaldatavate nõuete proportsionaalsust, et tagada tõhusus ja vältida tarbetut halduskoormust.

Tööstusheite portaali määruse puhul on komisjonil kindlalt kavas kiirendada digitaliseerimist ja veelgi ühtlustada aruandlusnõudeid. **Sotsiaalkindlustusraamistiku koordineerimissüsteemi** läbivaatamisega aitab komisjon kaasseadusandjatel jätkuvalt leida tõhusaid ja toimivaid lahendusi, millega kaitsta töötajaid ja hõlbustada piiriülest tegevust siseturul. Lisaks on **programmi „Digitaalne Euroopa“** raames võimalik rahastada liikmesriikide algatusi, millega pakutakse lihtsaid tehnilisi teavitusvahendeid, näiteks küberturvalisuse intsidentidest teatamise ühtne kontaktpunkt, nagu on ette nähtud direktiivis, mis käsitleb meetmeid, millega tagada **küberturvalisuse** ühtlaselt kõrge tase kogu liidus (küberturvalisuse 2. direktiiv).

Aruandlusnõuete ühtlustamine on **pikaajaline jõupingutus, mis nõuab pilgu pööramist tulevikku**. Kuigi aruandlusnõuete **lähtealuste** kehtestamine on keeruline, arvestades ELi õigusaktide ulatust ning nende koostoimet riiklike ja piirkondlike õigusaktidega, on see edusammude mõõtmiseks oluline. Sidusrühmad saavad aidata kujundada paremat arusaamist sellest, kuidas aruandlusnõuded neid mõjutavad. Seetõttu on komisjon käivitanud koormavate aruandlusnõuete kohta tagasiside kogumiseks tagasisidekorje⁵. Peale selle korraldatakse täiendavaid konsultatsioone ettevõtjatega, sealhulgas VKEde saadikute võrgustiku liikmete, liikmesriikide ekspertide ja muude sidusrühmadega, et teha kindlaks eriti problemaatilised küsimused ja valdkonnad, millele tuleks rohkem tähelepanu pöörata. Komisjon nimetab ametisse ka **ELi VKEde saadiku**, kes osaleb VKEsid oluliselt mõjutavate algatuste puhul

---

⁵ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13990-Halduskoormus-aruanalusnouete-ratsionaliseerimine_et

õiguskontrollikomitee aruteludel. Lisaks võtab komisjon käsile koormavad aruandlusnõuded, mille komisjoni talitused on 2024. aasta järgse perioodi kohta koostatud sihitatud **ratsionaliseerimiskavadega** kindlaks teinud. 25 % eesmärgi saavutamiseks tehtud edasiminekuga koostatakse komisjon teavet avaldama iga-aastastes koormusanalüüsid. Esimest korda avaldatakse need andmed 2023. aastat käsitlevas analüüsis, mis avaldatakse järgmisel aastal.

Halduskoormuse vähendamisel on komisjonil plaanis tugineda **tehisintellekti vahenditele ja suurtele keelemudelitele**. Nende abil saab teha standarditud viisil kindlaks ELi õigusaktides sätestatud aruandlusnõuded, et analüüsida nende mõju eri sektorile. Samuti teeb komisjon tööd selle nimel, et kasutada andmete kogumiseks ja jagamiseks rohkem **e-platvorme**, nagu energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitleva määruse alusel loodud ühtne digivärv ning digirahanduse platvorm. Lisaks viib komisjon läbi **hindamisi ja toimivuskontrolle**, et leida täiendavaid viise õigusakte lihtsustada ja muuta need vähem koormavaks, keskendudes eelkõige aruandlusnõuete ratsionaliseerimise võimalustele⁶. Mitmeaastase finantsraamistiku programmide ja fondide hindamine 2024. aastal annab samuti võimaluse hinnata, kuidas vähendada ELi rahastamisprogrammidega seotud koormust.

Aruandlusnõuete ratsionaliseerimine täiendab komisjoni enda halduskoormuse vähendamise vahendeid. Komisjoni **õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi (REFIT)** raames otsitakse kõigi hindamiste ja läbivaatamiste käigus võimalusi halduskoormuse vähendamiseks ning kõigi oluliste ettepanekute puhul viiakse läbi mõjuhindangud tagamaks, et saadav kasu kaalub üles kulud. Näiteks VKEde jaoks, kes laiendavad oma tegevust üle piiride, lihtsustab peakontori maksustamissüsteemi loomine norme ja vähendab maksukuulekusega seotud kulusid. Ettepaneku „Äritegevus Euroopas: tulumaksuga maksustamise raamistik“ (BEFIT) abil soovitakse vähendada ELis tegutsevate ettevõtjate maksukohustuse täitmise seotud kulusid kuni 65 %.

Lisaks on komisjon alates 2022. aasta jaanuarist esitanud põhimõtte „üks sisse, üks välja“ kohased ettepanekud, mille abil saavutada haldussääst, mis on **7,3 miljardit eurot suurem kui halduskulud**⁷. **Tulevikukindluse platvormi** kaudu saab komisjon nõu selle kohta, kuidas vähendada ELi õigusest tulenevat halduskoormust.

2.2. ELi õiguse rakendamine ja täitmise tagamine

Et ELis kokku lepitud reeglid töötaksid täiel määral kodanike ja ettevõtjate hüvanguks, tuleb ELi õigust rakendada ja kohaldada kogu liidus täielikult, õigeaegselt ja nõuetekohaselt. Seepärast on **ELi õiguse täitmise tagamine komisjoni jaoks esmatähtis**. Oma ametiaja praeguses etapis on komisjonil kavas pöörata veelgi rohkem tähelepanu õigusaktide rakendamisele ja täitmise tagamisele olemaks kindel, et kokkulepitud akte rakendatakse inimeste ja ettevõtjate huvides. Kui pöörata juba ettepanekute väljatöötamisel tähelepanu rakendamisküsimustele ja anda liikmesriikidele suuniseid, saab hilisemaid probleeme ära hoida. ELi õigusaktide tulemuslikuma toimimise nimel teeb komisjon **koostööd liikmesriikidega**, hoides ära tarbetu halduskoormuse ettevõtjatele ja kodanikele ELi direktiivide ülevõtmisel siseriiklikku õigusesse. Kui toimub rikkumine, jätkab komisjon

⁶ Üksikasjalik ülevaade algatustest ja ettepanekutest on esitatud II lisas.

⁷ 2022. aasta koormusanalüüs; https://commission.europa.eu/publications/2022-annual-burden-survey_et

koostööd liikmesriikidega, et toetada neid ELi õiguse nõuetekohasel kohaldamisel, lahendada probleemid kiiresti ning **asuda otsustavalt tegutsema, kui rikkumine** takistab oluliste ELi poliitikaeesmärkide elluviimist või võib kahjustada ELi väärtusi ja põhivabadusi.

Et olla kindel, et vahendid, millele ta nõuete täitmise tagamisel tugineb, on tõhusad, tegi komisjon 2022. aastal koos liikmesriikidega **parema õigusloome alase aastakokkuvõtte**. Nüüd on komisjon asunud aastakokkuvõttes tehtud järeldusi ja soovitusi ellu viima, parandades seda, kuidas komisjon ja liikmesriigid tagavad ELi õiguse täitmist. Uute õigusaktide rakendamise hõlbustamiseks teeb komisjon liikmesriikidega tihedat koostööd, toetades ELi õiguse rakendamist riiklikul tasandil, eelkõige valdkondades, kus direktiivide õigeaegse ja nõuetekohase ülevõtmise tagamiseks võib olla vaja teha rohkem jõupingutusi, ning tehes määruste rakendamise üle süstemaatilisemat järelevalvet. Samuti on komisjonil jätkuvalt kavas suurendada õigusaktide täitmise tagamiseks võetavate meetmete läbipaistvust, avaldades kasutajasõbralikul viisil rohkem teavet ja andmeid. Sel viisil tõstetakse esile positiivseid saavutusi ja tunnustatakse parimaid tavasid, tekitades ühtlasi ELi õiguse lahendamata rikkumiste asjus liikmesriikide vahel vastastikust survet. Nii aidatakse üldsusel selles protsessis osaleda ja liikmesriikidel nõuete täitmist kiirendada.

3. Kuue üldeesmärgi saavutamine

Nagu on märgitud Euroopa Liidu olukorda käsitlevas kõnes, on komisjon täitnud üle 90 % president von der Leyeni 2019. aasta poliitilistes suunistes võetud kohustustest. 2024. aastal peavad kaasseadusandjad tegema suuri jõupingutusi, et jõuda kokkuleppele Euroopa kodanike ja ettevõtjate huvide edendamiseks tehtud ettepanekutes, mille menetlemine on jäänud seisma.

3.1. Euroopa roheline kokkulepe

Euroopa roheline kokkulepe, mis tuleneb pakilisest vajadusest võtta meetmeid planeedi kaitsmiseks ja säilitamiseks, on ELi majanduskasvu alus, millega tõestada maailmale, et moderniseerimine ja CO₂ heite vähendamine võivad käia käsikäes. ELil on maailma kõige kaugemalevaatavam rohepöörde kava, milles on ette nähtud saavutada 2050. aastaks **kliimaneutraalne ja heitevaba ringmajandus ning vältida keskkonnaseisundi halvenemist, säilitada elurikkus ja luua saastevaba keskkond**. Kui Venemaa alustas Ukraina vastu agressioonisõda, astus komisjon kiireid samme energia varustuskindluse tagamiseks, tugevdades samal ajal Euroopa pühendumust rohelisele kokkuleppele ja suurendades ELi tööstusbaasi puhta tehnoloogia sektorites. Ette on võetud põhjalikud struktuurimuutused elektri- ja gaasiturudel ning tehtud on uued algatused keskkonnahoidliku vesiniku turu käimalükkamiseks.

Komisjon jätkab jõupingutusi tagamaks, et rohepööre toimub õiglasel, arukal ja kaasaval viisil, jätmata kedagi ega kusagil kõrvale, ning teeb samal ajal muu hulgas keskkonnahoidliku majanduskasvu tugevdamiseks aktiivselt koostööd kolmandatest riikidest partneritega. Selleks on komisjonil kavas algatada roheliste dialoogide seeria, mille käigus puudutada otse **kodanikega** suheldes kõiki olulisi küsimusi, ning **puhtale majandusele ülemineku dialoogid tööstuse ja sotsiaalpartneritega**. Samal ajal jätkab komisjon ettevalmistustööd, et asuda rakendama kliimameetmete sotsiaalfondi, millest õiglase ülemineku fondi kõrval toetatakse haavatavaid kodanikke, ettevõtjaid ja üleminekupiirkondi. Komisjonil on kavas algatada **strateegiline dialoog ELi põllumajanduse tuleviku üle**, et süvendada põllumajandustootjate,

toiduahela sidusrühmade ja kodanike kaasatust ning teha kestlikele toidusüsteemidele üleminekul koostööd.

Seistes silmitsi uute ülemaailmsete ohtudega, on komisjon koostanud kava **toiduga kindlustatuse tagamiseks ja toidusüsteemide vastupanuvõime tugevdamiseks** lühikeses ja keskpikas perspektiivis. Strateegiaga „Talust taldrikule“ on aidatud muuta ELi toidusüsteemi õiglaseks, tervislikuks ja keskkonnahoidlikuks. Strateegia hõlmas ka meetmeid selleks, et muuta kalandus ja vesiviljelus kestlikuks ja vastupanuvõimeliseks. Samal ajal on komisjon võtnud vastu täiendavad meetmed **ringmajanduse** ülesehitamiseks ning esitanud **elurikkuse kaitse ja kahjustatud ökosüsteemide taastamise** juhtalgatused ning **nullsaaste tegevuskavas** ette nähtud peamised ettepanekud. EL on teinud tööd ka selle nimel, et tugevdada oma vastupidavust katastroofidele, sealhulgas kahekordistanud rescEU tulekahjude õhust kustutamise võimekust ja tõhustanud ELi elanikkonnakaitse mehhanismi.

Komisjon on esitanud enamiku 2019. aasta teatises Euroopa rohelise kokkuleppe kohta lubatud algatustest ning paljud õigusaktid on praeguseks juba vastu võetud. Et liit püsiks kindlalt kliimanetraalsuse saavutamise teel, on **tungivalt vaja ka ülejäänud ettepanekute suhtes kiiresti kokkuleppele jõuda**. Nende seas on ettepanekud, mis käsitlevad süsiniku sidumist, metaaniheite vähendamist energiasektoris, tööstusheidet, hoonete energiatõhusust, uute raskeveokite CO₂ heite norme, mootorsõidukite ja mootorite tüübikinnitust, sõidukite ringlust reguleerivate normide läbivaatamist, TEN-T määruse läbivaatamist ja keskkonnahoidliku kaubaveo paketti, samuti elektrituru korraldust, taastuvallikatest toodetud gaase ja maagaasi ning vesinikku. **Säästva põllumajanduse ja toiduga kindlustatuse** edendamiseks tuleks kokku leppida ka ettepanekutes, millega käsitleda teatava uue genoomitehnoloogia abil saadud taimi ja taimekaitsevahendite kestlikku kasutamist. Et jõuda lähemale **tõelisele ringmajandusele**, on vaja kiiresti kokku leppida kestlike toodete ökodisaini nõuete, jäätme pakendite, jäätmesaadetiste ja kaupade parandamise asjus. **Nullsaaste eesmärgi poole liikumiseks ning looduse kaitsmiseks ja taastamiseks** peavad õigusaktiks saama ettepanek looduse taastamise kohta, ettepanek kemikaalide klassifitseerimise, märgistamise ja pakendamise kohta, ettepanek õhukvaliteedi kohta, ettepanek asulareovee puhastamise kohta ning ettepanek pinna- ja põhjavee kaitse kohta.

Komisjonil on kavas alustada protsessi **2040. aasta kliimaeesmärgi** kehtestamiseks, et hoida EL selle abil 2050. aastaks kliimanetraalsuse saavutamise kursil. Selle raames esitatakse **Euroopa tuuleenergia pakett**, millega kiirendada tuuleturbiinide kasutuselevõttu, parandada energiaettevõtjate juurdepääsu rahastusele ja toetada Euroopa tööstuse rahvusvahelist konkurentsivõimet. Komisjon esitab **tööstusliku süsinikumajanduse** algatuse, millega nähakse ette süsinikdioksiidi keskkonnakestliku kogumise, kasutamise ja säilitamise strateegia ELis, võttes arvesse selle tähtsust süsinikuneutraalsuse saavutamisel. Komisjonil on kavas teha **veelase vastupanuvõime** algatus, et tagada vesi kodanike, looduse ja majanduse jaoks, võideldes samal ajal ka katastroofiliste üleujutuste ja veepuuduse vastu, samuti algatus, millega teha kindlaks ja hinnata, kuidas kliimarisike eri poliitikavaldkondades kõige paremini juhtida.

3.2. Digiajastule vastav Euroopa

EL on nimetanud 2020. aastad digikümnendiks ja seadnud selleks konkreetsed digieesmärgid, mille kaudu on asutud parandama inimeste digioskusi, digitaliseerima avalikku haldust ja ettevõtlust, hoogustama teadusuuringuid ja innovatsiooni, kaotama digilõhesid ja ajakohastama digitaristut. Samal ajal on EL esirinnas meie digituleviku riskide juhtimisel. **Digiturgude**

määruse ja digiteenuste määrusega on loodud tugev alus, et muuta ühtne turg õiglaseks, konkurentsivõimeliseks, tarbijasõbralikuks ja eelkõige laste jaoks digitaalses plaanis turvaliseks.

Kuigi palju on saavutatud, on siiski vaja teha jõupingutusi, et leida kokkulepe oluliste menetluses olevate algatuste suhtes, millega edendada digitaalarengu tegevuskava ja tugevdada Euroopa vastupanuvõimet. **Kriitiliste toorainete määrus** võimaldab ELil parandada Euroopasiseseid kaubatarneid, muu hulgas parema rafineerimisvõimekuse ja suuremate ringlussevõtu mahtude abil, mitmekesistada kriitiliste toorainete importi ning motiveerida tööstust parandama tarneriskide juhtimist, jäädes samal ajal konkurentsivõimeliseks. Selle sätted lähtuvad ühtse turu võimest edendada kestlikumaid ja ringluspõhisemaid tavasid ning võimaldavad teha spetsiaalse platvormi kaudu toorainete ühisoste. Paljud ELi partnerid üle kogu maailma soovivad teha koostööd üleilmsete tooraine tarneahelate tugevdamiseks ja arendada kohaliku tööstuse ümbertöötlemise ja rafineerimise võimekust. Seepärast kutsutakse käesoleval aastal kokku uue **kriitilise tähtsusega toorainete rühma** esimene koosolek. Samuti on komisjonil kavas võtta vastu **kõrgtehnoloogiliste materjalide kasutamise ja tööstuses juhtpositsiooni saavutamise kava**, millega koostöös liikmesriikidega kiirendada ohutute, kestlike ja ringluspõhiste kõrgtehnoloogiliste materjalide väljatöötamist ja tööstuslikku kasutuselevõttu rohe- ja digipöörde raames.

Nullnetotööstuse määrusega aidatakse Euroopa tööstusel arendada ja võtta kasutusele uuenduslikku ja strateegilist tehnoloogiat, nagu tuuleturbiine, soojuspumpasid, päikesepaneele, elektrolüüsiseadmeid, tuumatehnoloogiat ja CO₂ salvesteid, mida on vaja nullheitega majanduses. Nõudlus kasvab nii Euroopas kui ka mujal maailmas ning selleks, et suuta katta Euroopa varudega suurem osa sellest nõudlusest, on vaja hakata tegutsema kohe praegu.

Samuti on vaja edasi minna **ühtse turu hädaolukorra mehhanismiga**, et tulevaste ettenägematute häirete korral oleks tagatud kaupade, teenuste ja isikute vaba liikumine ning elutähtsate kaupade ja teenuste kättesaadavus.

VKEde abipakett, mille raames **vaadati läbi hilenud maksamise direktiiv** ja lihtsustati **peakontorite maksustamise süsteemi** abil maksustamisnorme, peaks aitama toetada Euroopa väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid, mis on ELi majanduse selgrooks.

Praegu on menetluses mitmed **tehisintellekti** käsitlevad ettepanekud, mille vastuvõtmine on väga oluline selleks, et viimastel aastatel tohutu kiirusega arenenud tehisintellekti tehnoloogia rakendamine toimiks ohutult ja viljakalt. Võimalus seda tehnoloogiat vastutustundlikult suunata kahaneb pidevalt.

Kavas on kooskõlastada rahvusvaheliste partneritega jõupingutusi tehisintellekti ülemaailmse juhtimise tugevdamiseks, teisalt teeb EL innovatsiooni hoogustamiseks **tehisintellekti idufirmadele kättesaadavaks oma kõrgjõudlusega arvutid**. Euroopa Copernicuse, EGNOSe ja Galileo satelliidiprogrammid on juba praeguseks toonud majandusele ja ühiskonnale mõõtmatu kasu ning neil on olnud keskne osa kliimamuutuste mõistmisel, nende valmistamisel ja nende vastu võitlemisel. Lisaks sellele seatakse programmiga IRIS² üles turvalise ühenduvuse elutähtis taristu, mis sisaldab ka olulisi kaitserakendusi.

2030. aasta digikümneni eesmärkide saavutamiseks on vaja teha suuri investeeringuid digivõrkudesse. Hiljuti korraldatud ettevalmistava konsultatsiooni järel on komisjon asunud tegema põhjalikumaid ettevalmistusi poliitiliste ja regulatiivsete meetmete võtmiseks

digivõrkude ja -taristu vallas. Eelkõige on kavas hõlbustada piiriüleste taristuettevõtjate tegevust ühtsel turul, kiirendada tehnoloogia kasutuselevõttu ja meelitada digivõrkude sektorisse rohkem kapitali.

Maa seire ning kaasaegsete ühendatud toodete ja teenuste ning kaitse ja julgeoleku seisukohast muutub üha olulisemaks kosmosetööstus. 2023. aasta **julgeoleku- ja kaitsevaldkonna kosmosestrateegiaga**⁸ parandatakse ELi kosmosetaristu kerksust ja kosmosevõimeid, et toetada julgeolekut ja kaitset, ning edendada partnerlusi, mille kaudu tagada vastutustundlik käitumine avakosmoses. 2024. aastal teeb komisjon ettepaneku võtta vastu **ELi kosmoseküsimusi reguleeriv õigusakt**, millega reguleerida muu hulgas kosmoseliikluse korraldust, aga ka seda, kuidas tagada elutähtsa kosmosetaristu ohutus. Sellele lisaks töötatakse välja täiendav **kosmosealase andmemajanduse strateegia**, et suurendada kosmoseandmete kasutamist kõigis majandussektorites.

3.3. Inimeste hüvanguks toimiv majandus

Olles pidanud tulema toime enneolematu hulga kriisidega, on **ELi majandus näidanud üles märkimisväärset vastupanuvõimet**. EL on saanud hakkama nii ülemaailmse COVID-19 pandeemia kui ka Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja sotsiaal-majandusliku mõjuga. Siiski peab EL tegema suuri jõupingutusi, et kindlustada oma konkurentsivõimet. Seda teemat käsitletakse Mario Draghi koostatavas aruandes. Et **tugevdada ELi ainulaadset sotsiaalset turumajandust**, on komisjon pannud ette reforme ELi pikaajalise majandusliku jõukuse ja konkurentsivõime hoidmiseks, tagades samal ajal Euroopa sotsiaalõiguste samba täieliku rakendamise.

ELi konkurentsivõime jätkusuutlikkuse tagamiseks on väga oluline jõuda kokkuleppele ühtse turu süvendamist käsitlevate ettepanekute suhtes, mida praegu menetletakse. Sellega seoses on vaja veelgi tugevdada **kapitaliturgude liitu** ja jõuda kokkuleppele ettepanekute üle, milles käsitletakse maksejõuetust ja kliiringut, lihtsustakse ettevõtete juurdepääsu avalikele kapitaliturgudele ja parandatakse kindlustusandjate pikaajalist investeerimissuutlikkust, ning astuda edasisi samme **pangandusliidu** loomiseks, viies lõpule kriisiohje ja hoiusekindlustuse läbivaatamise. Lisaks tuleb kokku leppida kinnipeetava maksu vähendamise menetluste uutes normides, variühingute maksustamise eesmärgil väärkasutamise vältimises ning meetmetes, millega ajakohastada ELi käibemaksusüsteemi, et muuta see digilahenduste abil peetusekindlamaks.

Peale selle on vaja liikuda edasi **ettepanekuga parandada ettevõtete maksustamist (BEFIT ja siirdehinnad)** ning **ELi tolliliidu põhjaliku reformiga**. Digirahanduse valdkonnas tuleb edasi minna ettepanekutega, mis käsitlevad makseteenuste normide tõhustamist ja finantsandmetele juurdepääsu raamistiku kehtestamist („avatud rahastamine“), ning hoogustada läbirääkimisi ettepaneku üle luua digitaalse euro õigusraamistik.

Märkimisväärseid edusamme on tehtud **Euroopa sotsiaalõiguste samba** rakendamisel: vastu on võetud asjaomane tegevuskava ja pandud paika 2030. aasta peamised eesmärgid. Esitatud on õiguslik ettepanek platvormitöö tingimuste parandamiseks ja piisava miinimumpalga raamistiku kehtestamiseks. Samal ajal on Euroopa oskusteasta innustanud võtma rohkelt meetmeid, mille abil leevendada pakulist oskuste nappust mitmes sektoris (näiteks

---

⁸ JOIN(2023) 9.

küberturvalisuse oskuste akadeemia loomine). Samuti on loodud oskuste pakt. Noortegarantii tugevdamise abil on parandatud noorte juurdepääsu tööturule. Sama eesmärki aitab saavutada ka kavandatud algatus ajakohastada ELi praktika kvaliteediraamistikku. Euroopa lastegarantii aitab võidelda sotsiaalse tõrjutuse vastu ja seda ennetada, sest selle abil on lastele tagatud nende peamiste vajaduste rahuldamine, sealjuures on tagatud juurdepääs tasuta haridusele, tasuta tervishoiule, tervislikule toitumisele ja sobivale eluasemele. Komisjon toetab jätkuvalt kaasseadusandjate püüdlusi saavutada kokkulepe sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise üle.

Vastuseks Euroopa Parlamendi asjaomasele seadusandlikule algatusraportile esitab komisjon 2024. aastal algatuse **Euroopa tööõukogude** kohta.

Val Duchesse'i tippkohtumise järel on komisjonil kavas teha koostööd ettevõtete ja ametiühingutega, et **muuta ELi tööturg tulevikukindlamaks**, võttes arvesse sügavaid muutusi tehnoloogias, ühiskonnas ja rahvastikus. Demograafia poliitikavahendite abil püüab komisjon aktiveerida kogu ELi inimkapitali.

Kavas on teha algatus, millega aidata ära kasutada eeliseid, mida annavad **biotehnoloogia ja biotootmine**, mis on tänu suurele kasvupotentsiaalile ja tööviljakusele ELi tööstuse konkurentsivõime ja moderniseerimise seisukohast keskse tähtsusega.

Komisjonil on ühtlasi kavas avaldada üheksas ühtekuuluvusaruanne, milles kirjeldatakse sotsiaalse, majandusliku ja territoriaalse ühtekuuluvuse olukorda ELis, võttes arvesse viimastel aastatel võetud meetmeid.

3.4. Euroopa maailmapositsiooni tugevdamine

Ülemaailmsel areenil võib jätkuvalt näha **pingete kasvu ja geopoliitilist ebastabiilsust**. Hamasi poolt Iisraeli ja selle rahva vastu toime pandud valimatud ja jõhkrad terrorirünnakud ohustavad otseselt piirkonna rahu ja julgeolekut ning rõhutavad vajadust uute jõupingutuste järele Lähis-Ida rahu protsessi jätkamiseks. Venemaa seab Ukraina-vastase agressioonisõja ja oma tegevusega rahvusvahelistel foorumitel jätkuvalt kahtluse alla mitmepoolsusel ja reeglitel põhineva rahvusvahelise korra.

Sõjalise toetuse andmine Ukrainale on tekitanud liikmesriikide kaitsevarudes olulisi lünki. Sellele reageerimiseks on komisjon **aidanud liikmesriikidel tugevdada Euroopa kaitsetööstust**, tehes ettepaneku ühishangete instrumendi (EDIRPA) loomise kohta⁹ ja moodustades kaitsevaldkonna ühishangete rakkerühma. Lisaks on komisjon suurendanud **laskemoona tootmist toetava määrusega**¹⁰ oluliselt laskemoona tootmise võimekust. Kolmanda **ühisdeklaratsiooniga ELi ja NATO koostöö kohta**¹¹ laiendati meie koostööd uutesse, julgeoleku seisukohast olulistesse valdkondadesse: kerksus, kujunemisyrgus ja murranguline tehnoloogia, kaitse ja kosmos.

Strateegia „Global Gateway“ kaudu jätkab komisjon muu maailma riikidega **Euroopa tiimi lähenemisviisi**¹² alusel vastupidavamate ühenduste loomist ja tugevdamist. Kavas on

⁹ COM(2022) 349.

¹⁰ 20. juuli 2023. aasta määrus (EL) 2023/1525.

¹¹ https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_210549.htm

¹² JOIN(2021) 30.

rakendada mitmeid sektoripõhiseid strateegiaid ja tegevuskavasid: sh rahvusvahelise energiaalase tegevuse strateegia,¹³ ookeanide rahvusvahelise majandamise tegevuskava,¹⁴ julgeoleku- ja kaitsevaldkonna kosmosestrateegia,¹⁵ ELi merendusjulgeoleku ajakohastatud strateegia,¹⁶ partnerlus Pärsia lahe piirkonnaga¹⁷ ja Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonna uus tegevuskava¹⁸.

Komisjon jätkab tööd Lääne-Balkani partneritega, samuti Ukraina, Moldova ja Gruusiaga, pidades silmas nende liiduga ühinemist tulevikus. Komisjonil on jätkuvalt kavas toetada ka idapartnerlust ja lõunanaabrust.

Liit jätkab tööd partnerluste loomiseks riikide ja organisatsioonidega kogu maailmas. Eelkõige tuleb jätkata jõupingutusi **vastastikku kasuliku partnerluse tugevdamiseks Aafrikaga** ning arendada edasi oma Aafrika strateegiat, et viia see koostöös Aafrika Liiduga järgmisel ELi ja Aafrika Liidu tippkohtumisel uude etappi.

Euroopa kaitsetööstuse strateegia annab täiendava tõe liikmesriikide kaitsevõime arendamisele ning seda toetab Euroopa kaitsesektori kaasaegne ja kerkne tehnoloogiline ja tööstuslik baas. Selles raamistikus jätkab komisjon tegevust, et konsolideerida meetmeid, millega tugevdada Euroopa kaitsesektori tööstusbaasi pärast 2025. aastat. 2024. aastal jätkab komisjon jõupingutusi **strateegilise kompassi**¹⁹ rakendamiseks, et tugevdada ELi kaitsevalmidust ning muuta EL tugevamaks ja võimekamaks julgeoleku tagajaks. Et tõrjuda tõhusalt väljast lähtuvat pahatahtlikku tegevust, on ELil jätkuvalt kavas töötada välja uusi poliitikavahendeid, millega **võidelda välisriigist lähtuva info manipuleerimise ja sekkumise vastu**.

Komisjon jätkab **demokraatia, inimõiguste, õigusriikluse** ja toimiva **mitmepoolsuse** kaitsmist ja edendamist. Komisjon jätkab ühtlasi jõupingutusi relvakonfliktidest mõjutatud laste kaitsmiseks, esitades selleks uued läbivaadatud ELi suunised. Jätkub ka ELi nimel tulemusliku abi andmine nii humanitaarabi kui ka liidu elanikkonnakaitse mehhanismi alusel. EL teeb konstruktiivset koostööd kõigi partneritega ja toetab jätkuvalt ÜRO peasekretäri reformikava ning lähtub sellest 2024. aasta septembris toimuva tulevikuteemalise tippkohtumise ettevalmistamisel.

Ülemaailmse liidri ja standardite kehtestajana peab EL üha hoogsamalt edendama **avatud ja õiglast kaubavahetust**, mis tugineb konkurentsile, vastupanuvõimele ja kestlikkusele. EL jätkab tööd partneritega tehtava koostöö ja kaubandussuhete tõhustamiseks ning edendab ülemaailmseid jõupingutusi Maailma Kaubandusorganisatsiooni reformimiseks. ELi läbivaadatud kaubandusstrateegiaga edendatakse avatud, kestlikku ja jõulist poliitikat, mis rajaneb rohe- ja digipöördel.

EL on viinud **edukalt lõpule läbirääkimised kaubanduslepingu sõlmimiseks Tšiili, Uus-Meremaa ja Keeniaga**. Samuti on kavas **jõuda lepinguni Austraalia, Mehhiko ja Mercosuriga**. Samuti edendab komisjon jätkuvalt **hoogsaid läbirääkimisi India ja**

---

¹³ JOIN(2022) 23.

¹⁴ JOIN(2022) 28.

¹⁵ JOIN(2023) 9.

¹⁶ JOIN(2023) 8.

¹⁷ JOIN(2022) 13.

¹⁸ JOIN(2023) 17.

¹⁹ https://www.eeas.europa.eu/eeas/strategic-compass-security-and-defence-1_en

Indoneesiaga ning püüab jõuda digikaubanduse lepinguteni Singapuri ja Korea Vabariigiga. Ka ELi ja USA suhteid on aidanud tugevdada töö asjaomases kaubandus- ja tehnoloogianõukogus. Sellest inspiratsioonist ammutades loodi sel aastal **ELi-India kaubandus- ja tehnoloogianõukogu**. Samal ajal on EL tugevdanud vahendeid, millega võidelda ebaausate kaubandustavade vastu, ning on valmis tegutsema selle nimel, et ülemaailmne konkurents jääks ausaks. Sellega seoses on komisjon algatanud **Hiina päritolu elektriautode subsideerimise uurimise**.

3.5. Euroopaliku eluviisi edendamine

Kui puhkes COVID-19 pandeemia, hakkas komisjon rajama Euroopa tervisealiitu. Viimane hõlmab tugevdatud **terviseohutuse raamistikku**, mille raames rajati uus **tervisealasteks hädaolukordadeks valmisoleku ja neile reageerimise asutus**, samuti ELi teedrajavat **vähktõvevastase võitluse kava** ning ettepanekut luua **Euroopa ühtne terviseandmeruum** ja uuendada ravimeid käsitlevaid õigusakte. Muu hulgas on EL võtnud vastu uue **üleilmse tervishoiustrateegia**,²⁰ mille abil suunata oma jõupingutusi tervishoiu tugevdamiseks kogu maailmas.

Komisjon jätkab rände haldamise õiguslikku ja operatiivtegevuslikku toetamist. On väga oluline, et kaasseadusandjad võtaksid **uue rände- ja varjupaigaleppe**²¹ praeguse ametiaja kestel lõplikult vastu. Samal ajal on hädavajalik jätkata operatiivsete meetmete võtmist, et edendada koostöös peamiste partneritega ELi ühistegevust rändeprobleemide haldamisel.

Komisjon on võtnud meetmeid ka selleks, et tugevdada **ELi julgeolekuliidu strateegia**²² nelja sammast: haavatavuse kõrvaldamine, küberturvalisuse suurendamine, õiguskaitsealase koostöö edendamine ja hübriidohtudele vastupanu võime toetamine. Strateegia hõlmab algatusi terroristliku veebisisu eemaldamiseks, liidu merendusjulgeoleku tugevdamiseks ja elutähtsa meretaristu kerksuse parandamiseks ning liidu satelliitide ja muu kosmosevara kaitsmiseks ja vaenuliku tegevuse tõkestamiseks kosmoses.

Küberkerksuse määrus ja kübersolidaarsuse määrus, mis peaks varsti vastu võetama, aitavad küberturvalisust oluliselt tugevdada, suurendades tarneahela turvalisust ja tugevdades liidu tasandil solidaarsust, mis võimaldab küberohte ja -intsidente paremini avastada, nendeks valmistuda ja neile reageerida.

Nagu on märgitud julgeolekuliitu käsitlevas kuuendas eduaruandes, on vaja kokku leppida ka ettepanekutes, mille abil **suurendada kodanike julgeolekut** ja võidelda ühiselt ja tulemuslikult kuritegevuse vastu, kaitstes samal ajal ELi ühiseid põhiväärtusi. Muu hulgas tuleb kokku leppida ettepanekutes, mis käsitlevad küberkerksust, isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu õigusnorme, politseikoostöö raames toimuvat automatiseeritud andmevahetust (Prüm II), reisijaid käsitleva eelteabe kogumist ja edastamist, inimkaubanduse tõkestamist, laste seksuaalse väärkohtlemise tõkestamist, vara tagasivõitmist ja konfiskeerimist ning kuritegude määratlemist ja nende eest määratavaid karistusi.

Uimastikaubanduse ja organiseeritud kuritegevuse vastase tegevuskavaga, mis hõlmab ka Euroopa sadamate liidu loomist, valmistatakse ette tõhusamaid ühiseid jõupingutusi

---

²⁰ COM(2022) 675.

²¹ COM(2020)609

²² COM(2020) 605.

võitlemaks organiseeritud kuritegevuse ja ebaseadusliku uimastikaubanduse vastu. Komisjon teeb ühtlasi ettepaneku ajakohastada õigusraamistikku, mille abil **võidelda rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastu** ja tagada vajalikud õiguslikud ja operatiivtegevuslikud vahendid, mis võimaldaksid reageerida inimkaubitsejate uutele tegutsemisviisidele. Lisaks on komisjonil kavas korraldada inimeste ebaseaduslikult üle piiri toimetamise tõkestamist käsitlev rahvusvaheline konverents, kuna selles vallas on vaja tihendada rahvusvahelist koostööd ja luua tugev üleilmne ühisrinne.

Kõrghariduse valdkonnas teeb komisjon ettepaneku luua edaspidi **Euroopa ühine teaduskraad**, mis aitaks kaasa Euroopa haridusruumi loomisele. Seda toetatakse soovitud tegevustega kõrghariduse kvaliteedi tagamise ja atraktiivsete akadeemilise karjääri võimaluste kohta.

3.6. Uus hoog Euroopa demokraatiale

Selle ametiaja jooksul on komisjon pööranud erilist tähelepanu **demokraatia tugevdamisele ja hoogustamisele Euroopas**. Komisjon on lähtunud oma tegevuses **Euroopa demokraatia tegevuskavast**, millega võimestatakse kodanikke ja muudetakse demokraatia kõigis ELi osades vastupidavamaks, edendades usaldusväärseid, läbipaistvaid ja kaasavaid valimisi, tugevdades meediavabadust ja tõkestades desinformatsiooni. **Euroopa tuleviku konverents** kujutas endast suurt osalusdemokraatia võidukäiku ja võimaldas tutvuda kõikjalt EList pärit kodanike seisukohtadega liidu tuleviku kohta. **Uuendatud kodanike paneelaruteludega**, mida 2023. aastal kolme algatusega katsetati²³ ja mida järgmisel aastal jätkatakse, on kodanike osalus senisest otsesemalt lõimitud ELi poliitikakujundusse. Erilist rõhku on pandud sellele, et kaasata noorem põlvkonda, kelle osaks on kujundada ELi tulevikku. Nii oli kolmandiku paneelarutelu osalejate vanus 16–25 aastat.

Kooskõlas president von der Leyeni poliitiliste suunistega on komisjon võtnud järelemeetmeid seoses **Euroopa Parlamendi seadusandlike algatusraportitega**.

ELi ja selle liikmesriikide demokraatliku toimimise eeltingimuseks on sõltumatu kohtusüsteem ja **õigusriigi põhimõtte** austamine. Seda aitavad tagada nii iga-aastane õigusriigitsükkel kui ka tingimuslikkuse mehhanism, mis kaitsevad ühtlasi ELi finantshuve. Märkimisväärseid edusamme on tehtud muudes demokraatliku ühiskonna jaoks olulistes valdkondades. Komisjon on esitanud oma peamised ettepanekud **valimisprotsessi läbipaistvuse ja õigluse kohta**, et tugevdada ja kaitsta ühiskonna eri rühmade õigusi ning tagada **ajakirjandusvabadus ja ajakirjanike sõltumatus** ELis. Komisjon jätkab tööd, et **suurendada demokraatia vastupanuvõimet sisemiste ohtude suhtes ja kaitsta seda lubamatute välismõjude eest**. ELil on praeguseks kindel õigusraamistik, mis võimaldab teha **piiriülest õiguslast koostööd**, sealhulgas kohtumenetluste ja digitaalse teabevahetuse valdkonnas.

Avatud ja kaasav ühiskond peab tagama kõigile ühiskonnarühmadele **võrdsed õigused ja kaitse**. Seetõttu on komisjon võtnud vastu eraldi strateegia nii laste õiguste, soolise võrdõiguslikkuse, rassismivastase võitluse, romade võrdõiguslikkuse, LGBTIQ-inimeste võrdõiguslikkuse, puuetega inimeste õiguste kui ka ohvrite õiguste kohta. Pärast kümme aastat kestnud läbirääkimisi on kokku lepitud **naissoost juhatuseliikmete direktiiv**, mis seab äriühingutele 2026. aasta keskpaigaks seoses juhatuse liikmete ametikohtadega selged piirmäärad. Sel aastal kehtestati ELis uued reeglid meeste ja naiste tasustamise läbipaistvuse

---

²³ Toidu raiskamise tõkestamine, virtuaalmaailmade kujundamine ja õpiränne.

kohta ja tugevdati põhimõtet, et võrdse töö eest tuleb maksta võrdset tasu, mis on oluline samm soolise võrdõiguslikkuse ja soolise palgalõhe kaotamise poole. Oma hiljutise ühinemisega Euroopa Nõukogu 2016. aasta **Istanbuli konventsiooniga naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise kohta** saatis EL tugeva signaali, et on kindlalt otsustanud ennetada igas vormis vägivalda naiste ja tütarlaste vastu, see hukka mõista ja selle vastu võidelda.

Et luua Euroopa Parlamendi valimisteks sobiv raamistik, püüab komisjon hõlbustada kokkuleppeid **Euroopa tasandi erakondade põhikirja ja rahastamise ning suunatud poliitreklaami läbipaistvuse** üle. Komisjon on koos Euroopa Parlamendiga käivitanud teavituskampaania, mille abil tuua 2024. aasta Euroopa Parlamendi valimistel suurem hulk liikuvaid ELi kodanikke hääletuskastide juurde.

Edukas kodanikuühiskond ning vaba ja kriitiline meediamaastik on demokraatliku ühiskonna selgroog, mistõttu on vaja leppida kokku **üldsuse osalemise vastaseid strateegilisi hagnosisid käsitleva direktiivi ja meediavabaduse määruse** suhtes.

Ühtlasi kutsub komisjon kaasseadusandjaid üles jõudma kokkuleppele **naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamist käsitleva direktiivi üle, kuriteohvrite õiguste direktiivi üle, riikide võrdõiguslikkust edendavate asutuste kavandatud standardite üle, direktiivi üle, millega kehtestatakse Euroopa puudega isiku kaart ja Euroopa puudega isiku parkimiskaart**. Järgmisel aastal on kavas vastu võtta **komisjoni soovitus liikmesriikide lastekaitseüsteemide arendamise ja tugevdamise kohta** ja tagada olemasolevate ELi vahendite (õigusaktide, poliitikameetmete ja rahastuse) parem kasutus.

Kuna digitaalne informatsioon mõjutab avalikku arutelu ja poliitiliste otsuste tegemist üha enam, on oluline jätkata tööd **desinformatsiooni tõkestamiseks**, et tagada vaba ja õiglane mõttevahetus, mis on Euroopa Parlamendi valimiste eel eriti oluline.

4. Kokkuvõte

Viimase nelja aastaga on **liit näidanud oma ühtsust ja asunud tulevaste põlvkondade heaolu silmas pidades otsusekindlalt tegelema praeguse põlvkonna ees seisvate muredega**. EL on tegutsenud üheskoos, et kaitsta Euroopa vabadust, heaolu ja rahu. See töö peab jätkuma, et luua kindel alus **liidu tugevdamiseks ja tulevikuks valmistumiseks**.

Praegune komisjoni koosseis töötab kuni oma volituste viimase päevani, et otsida lahendusi meie ühistele probleemidele. Sealjuures **toetab komisjon jõuliselt Euroopa Parlamendi ja nõukogu tööd, püüdes hõlbustada kokkuleppeid** ülejäänud oluliste ettepanekute üle, ning teeb ühtlasi veel mõned uued algatused, mis on vajalikud selleks, et **täita antud lubadused ja valmistada liitu ette homseks**.

Üksikasjalik ülevaade komisjoni 2024. aasta kavandatud tegevusest on esitatud käesoleva tööprogrammi lisades.